

Сарајево, 12.12.2022. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ  
ТРЖИШТИМА 05.12.2022. – 09.12.2022.**

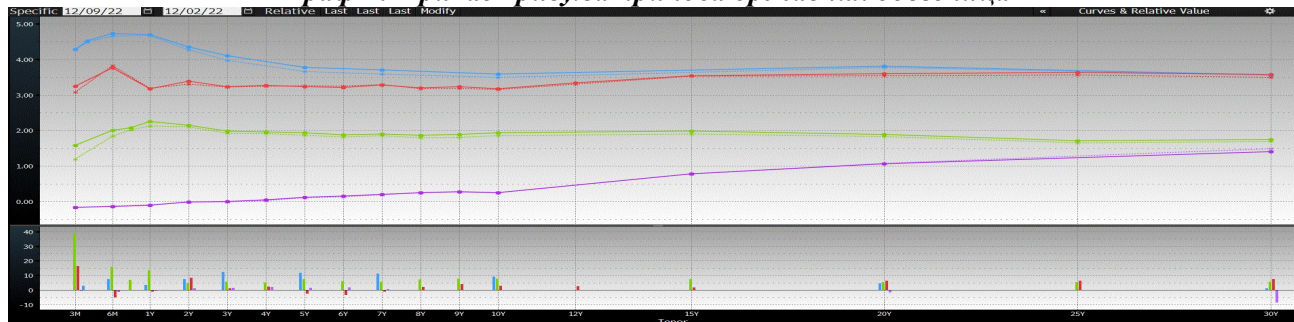
**Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице**

| Приноси   | Еврозона |   |         | САД     |   |         | Велика Британија |   |         | Јапан   |   |          |
|-----------|----------|---|---------|---------|---|---------|------------------|---|---------|---------|---|----------|
|           | 2.12.22  | - | 9.12.22 | 2.12.22 | - | 9.12.22 | 2.12.22          | - | 9.12.22 | 2.12.22 | - | 09.12.22 |
| 2 године  | 2.11     | - | 2.16    | 4.27    | - | 4.34    | 3.34             | - | 3.43    | -0.02   | - | -0.01    |
| 5 година  | 1.87     | - | 1.94    | 3.65    | - | 3.77    | 3.28             | - | 3.25    | 0.11    | - | 0.12     |
| 10 година | 1.86     | - | 1.93    | 3.49    | - | 3.58    | 3.15             | - | 3.18    | 0.26    | - | 0.26     |

**Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bunds**

| Доспијеће | Приноси |   |         |
|-----------|---------|---|---------|
|           | 2.12.22 | - | 9.12.22 |
| 3 мјесеца | 1.252   | - | 1.606   |
| 6 мјесеца | 1.843   | - | 2.002   |
| 1 година  | 2.162   | - | 2.282   |

**Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница**



Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 09.12.2022. године (пуне линије) и 02.12.2022. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

## ЕВРОЗОНА

Уз волатилна дневна кретања која су била присутна током протекле седмице приноси обвезница еврозоне су на крају седмице успјели да забиљеже раст у односу на претходну седмицу. Прво је током трговања у уторак дошло до израженог пада приноса, али је у петак поново забиљежен изражен раст истих. Највећи утицај на кретање приноса су имали економски подаци објављени за тржиште САД, посебно из разлога очекиваних сједница FOMC и ЕЦБ које се одржавају у овој седмици. Приноси њемачких обвезница су повећани између 5 и 8 базних поена, а приноси италијанских између 4 и 7 базних поена. На сједници ЕЦБ која се одржава 15. децембра очекивања учесника тржишта новца су да ће повећање каматних стопа износити 50 базних поена. Према очекивањима неколико већих свјетских банака, укључујући BNP Paribas и Goldman Sachs, приноси обвезница у еврозони током првог квартала наредне године могли би поново забиљежити раст, па се очекује да би принос на десетогодишње њемачке обвезнице могао бити повећан на ниво од 2,75% (када је ова вијест објављена, принос на ове обвезнице се налазио на нивоу око 1,80%). Као основа оваквих очекивања наводи се потреба Европе за додатним нето емисијама дуга у износу 500 милијарди EUR за финансирање различитих најављених програма субвенција које за циљ имају заштиту становништва од наглог раста трошкова енергената проузрокованог ратом у Украјини. Као додатни разлог због којег би приноси могли да биљеже раст наводи се да у вријеме

када расте потреба за додатним задуживањем влада, ЕЦБ, за разлику од протеклих 8 година, неће бити спремна да откупљује нови дуг (јер је обустављен програм квантитативних олакшица) па ће владе морати да нађу нове купце. Истовремено, инвеститори у обвезнице, који су уплашени растом инфлације коју ЕЦБ покушава да обузда, нису тренутно расположени да толеришу фискалну великодушност.

Прошле седмице објављени су подаци ЕЦБ који су показали да су благи услови на тржишту обвезница дозволили ЕЦБ да се суздржи од подршке високо задуженим чланицама еврозоне у последња 2 мјесеца. Ови подаци су показали да је учешће италијанских обвезница у оквиру РЕПР програма смањено за 794 милиона EUR у октобру и новембру, док је у истом периоду износ њемачких обвезница повећан за 2,55 милијарди EUR. Учешће обвезница Шпаније и Португала је такође смањено. На крају седмице ЕЦБ је објавила да ће банке у овом мјесецу прије времена вратити додатних 447,5 милијарди EUR које су посуђене у оквиру TLTRO програма, након што су банке у октобру већ вратиле 296 милијарди EUR, а до краја године ће доспјети додатних 51,9 милијарди EUR, што би требало да преостали износ кредита сведе на око 1,3 билиона EUR. ЕЦБ је објавила резултате истраживања из октобра према којем потрошачи очекују да ће инфлација током наредних 12 мјесеци износити 5,4% у поређењу са 5,1% колико је очекивано у септембру. Очекивања за кретање инфлације у наредне 3 године су непромијењена и износе 3%. Истовремено, потрошачи очекују да ће економска контракција у наредних 12 мјесеци износити 2,6% у поређењу са претходним очекивањима контракције од 2,4%.

**Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону**

| Ред. бр. | Економски индикатори                                  | Очекивање | Стварно стање | Претходни период |
|----------|-------------------------------------------------------|-----------|---------------|------------------|
| 1.       | Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ (Г/Г) ДЕЦ    | -27,5     | -21,0         | -30,9            |
| 2.       | PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.) НОВ               | 47,8      | 47,8          | 47,3             |
| 3.       | Запосленост – ЕЗ (квартално) финал. III квартал       | 0,2%      | 0,3%          | 0,3%             |
| 4.       | <b>БДП – ЕЗ (квартално) финал. III квартал</b>        | 0,2%      | <b>0,3%</b>   | 0,8%             |
| 5.       | БДП – Грчка (квартално) III квартал                   | 0,2%      | -0,5%         | 0,6%             |
| 6.       | Малопродаја – ЕЗ (Г/Г) ОКТ                            | -2,6%     | -2,7%         | 0,0%             |
| 7.       | Малопродаја – Италија (Г/Г) ОКТ                       | -         | 1,3%          | 4,0%             |
| 8.       | Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR) ОКТ | -1,60     | -1,22         | -1,72            |
| 9.       | Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г) ОКТ                | -4,8%     | -3,2%         | -9,8%            |
| 10.      | Индустријска производња – Њемачка (Г/Г) ОКТ           | -0,7%     | 0,0%          | 3,1%             |
| 11.      | Индустријска производња – Аустрија (Г/Г) ОКТ          | -         | 3,9%          | 5,9%             |
| 12.      | Индустријска производња – Финска (Г/Г) ОКТ            | -         | -0,6%         | 4,2%             |
| 13.      | Индустријска производња – Ирска (Г/Г) ОКТ             | -         | 55,7%         | 26,3%            |
| 14.      | Индустријска производња – Шпанија (Г/Г) ОКТ           | 2,8%      | 2,5%          | 3,6%             |
| 15.      | Индустријска производња – Грчка (Г/Г) ОКТ             | -         | -2,5%         | -1,2%            |
| 16.      | Индустријске продаје – Холандија (Г/Г) ОКТ            | -         | 15,9%         | 21,1%            |
| 17.      | Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г) ОКТ         | -         | 3,3%          | 5,2%             |
| 18.      | Стопа инфлације – Холандија (финал.) НОВ              | 11,2%     | 11,3%         | 16,8%            |
| 19.      | Стопа инфлације – Ирска (финал.) НОВ                  | 9,0%      | 9,0%          | 9,4%             |
| 20.      | Стопа инфлације – Грчка НОВ                           | -         | 8,8%          | 9,5%             |

## САД

Трговински дефицит САД је нагло повећан у октобру јер су успоравање глобалне тражње и снажан USD утицали на смањење извоза на најнижи ниво у последњих седам мјесеци, што сугерише да би трговина могла бити кочница економском расту у овом кварталу, уколико се овакав тренд настави. Извјештај Министарства трговине који је објављен током протекле седмице и то након недавних оптимистичних вијести о економији у вези с личном потрошњом, тржиштем рада и услужном индустријом, није промијенио перцепцију да је економија САД имала солидан почетак у четвртм кварталу.

Тржишни учесници углавном очекују да ће Фед повећати каматне стопе за 50 базних поена на састанку који се одржава 13. и 14. децембра. Фед се тренутно налази усред најбржег циклуса монетарног поопштравања од 80-их година, а све са циљем да се инфлација врати на циљани ниво

од 2%. Креатори монетарне политике Феда ће имати прилику да сазнају најновије податке о стопи инфлације и то прије одлуке о повећању каматне стопе, на дан почетка састанка Феда.

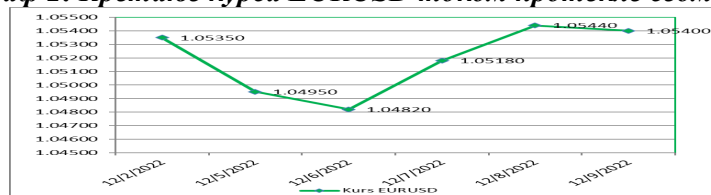
Министрица финансија Yellen и даље мисли да ће економија САД избјећи рецесију, јер проблеми у уским грлима снабдијевања очигледно почињу да се смањују. Предсједник САД Biden је најавио помоћ у износу од 36 милијарди USD пензионерском фонду „The Central States Pension Fund“, једном од највећих националних фондова за више послодаваца, наводећи помоћ за синдикалне раднике и пензионере. Флукуације људи који се запошљавају или престају да раде је сложен процес који обично укључује више од 12 милиона људи мјесечно и већа понуда радника неће имати утицај на смањење инфлације, иако је Фед сматрао другачије. Пандемија Ковид19 је довела до велике дислокације на америчком тржишту рада са десетинама милиона људи привремено незапослених, док су неки остали по страни због здравствених или породичних проблема, а други су одлучили да се пензионишу.

**Табела 4: Кретање економских индикатора за САД**

| Ред. бр. | Економски индикатори                               | Очекивање | Стварно стање | Претходни период |           |
|----------|----------------------------------------------------|-----------|---------------|------------------|-----------|
| 1.       | PMI индекс услужног сектора F                      | НОВ       | 46,1          | 46,2             | 47,8      |
| 2.       | Композитни PMI индекс F                            | НОВ       | 46,3          | 46,4             | 48,2      |
| 3.       | Фабричке поруџбине                                 | ОКТ       | 0,7%          | 1,0%             | 0,3%      |
| 4.       | Поруџбине трајних добара F                         | ОКТ       | 1,0%          | 1,1%             | 0,3%      |
| 5.       | Трговински биланс (у милијардама USD)              | ОКТ       | -80,0         | 78,2             | 74,1      |
| 6.       | МБА апликације за хипотекарне кредите              | 2. дец    | -             | -1,9%            | -0,8%     |
| 7.       | Иницијални захтјеви незапослених за помоћ          | 3. дец    | 230.000       | 230.000          | 226.000   |
| 8.       | Континуирани захтјеви незапослених                 | 26. нов   | 1.618.000     | 1.671.000        | 1.609.000 |
| 9.       | Индекс произвођачких цијена финалне потражње (Г/Г) | НОВ       | 7,2%          | 7,4%             | 8,1%      |
| 10.      | Велепродајне залихе (М/М) F                        | ОКТ       | 0,8%          | 0,5%             | 0,6%      |
| 11.      | Индекс расположења потрошача У. Из Мичигена Р      | ДЕЦ       | 57,0          | 59,1             | 56,8      |

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0535 на ниво од 1,0540.

**Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице**



## **ВЕЛИКА БРИТАНИЈА**

Тржиште рада у Великој Британији је током прошлог мјесеца успорило уз пад тражње за новом радном снагом и успорење у расту плата, док је мањак радне снаге постао мање акутан. Мјесечни индекс тражње за особљем према Конфедерацији за регрутовање и запошљавање и према консултантској кући KPMG је у новембру смањен на 54,1 поен (најниже од фебруара 2021. године) са 56,7 поена, колико је износио у октобру.

Премијер Sunak је одустао од планова за наметање обавезних циљева изградње кућа локалним вијећима, пред побуном торијеваца. У том контексту, државни секретар Gove је изјавио да ће се Влада консултовати о томе како стамбени циљеви могу „боље узети у обзир локалну густину насељености“. У Великој Британији се појавио још један талас штрајкова за празнике. Национална унија радника у жељезници, поморству и транспорту је саопштила да ће се штрајкови одржати од 24. до 27. децембра након што је одбијено повећање плата за 4%.

Агенција за статистику Велике Британије је објавила да отказује објављивање податка о произвођачким цијенама до 14. децембра, након што су спознали потенцијалне проблеме који се односе на израчунавање временске серије. Прошлог мјесеца Агенција за статистику је морала да изврши корекцију серије због грешке у учешћу дизел горива, док је у петак објављено да постоји проблем у вези са цијенама хране који се сада истражује. У том контексту ово тијело указује на опрезност при коришћењу података о произвођачким цијенама јер могу бити предмет ревизије. Очекивања јавности о инфлацији за наредну једну до двије године су повећана на највиши ниво у

последњих скоро десет година, док је задовољство активностима БоЕ смањено. БоЕ је током прошле седмице продала 1,878 милијарди фунти дугорочних и обвезница везаних за инфлацију, чиме је укупна вриједност продатих обвезница повећана на 8,23 милијарде фунти.

**Табела 5: Кретање економских индикатора за УК**

| Ред. бр. | Економски индикатори                |     | Очекивање | Стварно стање | Претходни |
|----------|-------------------------------------|-----|-----------|---------------|-----------|
|          |                                     |     |           |               | период    |
| 1.       | Број новорегистрованих возила (Г/Г) | НОВ | -         | 23,5%         | 26,4%     |
| 2.       | Званичне резерве (у мил USD)        | НОВ | -         | 2.933         | -779      |
| 3.       | PMI услужни сектор F                | НОВ | 48,8      | 48,8          | 48,8      |
| 4.       | PMI грађевински сектор              | НОВ | 52,0      | 50,4          | 53,2      |
| 5.       | PMI композитни индекс F             | НОВ | 48.3      | 48.2          | 48.2      |

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,85730 на ниво од 0,85922. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2280 на ниво од 1,2259.

## **ЈАПАН**

Током протекле седмице гувернер БоЈ Курода је у Парламенту нагласио потребу да се задрже ултраниске каматне стопе, одбацивши могућност да се треба преиспитати оквир монетарне политике БоЈ, на приједлог једног од чланова Одбора БоЈ. Према његовом мишљењу, БоЈ настоји да одрживо и стабилно достигне циљани ниво инфлације од 2% уз повећање плата, за шта ће бити потребно мало више времена. Економија Јапана, трећа највећа свјетска економија, се смањила мање него што је првобитно процијењено у трећем кварталу, подржавајући став да се полако опоравља након пандемије, иако главна извозна тржишта показују и даље знакове слабљења. Економија Јапана је забиљежила свој први дефицит текућег рачуна у последњих осам година, што одражава високе трошкове увоза наметнуте домаћинствима и предузећима због депрецијације JPY на вишедеценијски минимум током ове године.

Министарство финансија Јапана је објавило да су се јапанске девизне резерве повећале у новембру на највиши ниво у последњих шест година пошто је депрецијација USD утицала на раст вриједности страних средстава која нису изражена у доларима, а и због власти Јапана које су се суздржале од могућих валутних интервенција на тржишту. Инвеститори истражују јапанске девизне резерве и евиденцију интервенција како би открили колико би Јапан могао да „потроши“ да заустави депрецијацију JPY, иако је недавна промјена снажног USD ублажила притисак на JPY. Премијер Кишида је изјавио да ће бити потребно повећати порез како би финансирали трошкове одбране Јапана. План повећања пореза је већ наишао на противљење креатора чак и у Кишидиној страници. Кишида је поставио циљ у износу од 43 билиона JPY, за потрошњу на одбрану у наредних пет година, јер креатори монетарне политике Јапана сматрају да се требају усмјерити на све веће безбједоносне изазове који представљају Кина, Сјеверна Кореја и Русија.

**Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан**

| Ред. бр. | Економски индикатори                  |             | Очекивање | Стварно стање | Претходни период |
|----------|---------------------------------------|-------------|-----------|---------------|------------------|
| 1.       | PMI индекс услужног сектора F         | НОВ         | -         | 50,3          | 53,2             |
| 2.       | Композитни PMI индекс F               | НОВ         | -         | 48,9          | 51,8             |
| 3.       | Потрошња у домаћинствима (Г/Г)        | ОКТ         | 0,9%      | 1,2%          | 2,3%             |
| 4.       | Водећи индекс P                       | ОКТ         | 98,3      | 99,0          | 98,2             |
| 5.       | Коинцидирајући индекс                 | ОКТ         | 100,5     | 99,9          | 100,8            |
| 6.       | БДП (Q/Q) F                           | III квартал | -1,0%     | -0,8%         | 4,5%             |
| 7.       | Текући рачун (у милијардама JPY)      | ОКТ         | 621,7     | -64,1         | 909,3            |
| 8.       | Трговински биланс (у милијардама JPY) | ОКТ         | -1.825,7  | -1.875,4      | -1.759,7         |
| 9.       | Монетарни агрегат M2 (Г/Г)            | НОВ         | 3,0%      | 3,1%          | 3,1%             |
| 10.      | Монетарни агрегат M3 (Г/Г)            | НОВ         | 2,6%      | 2,7%          | 2,6%             |

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 141,48 на ниво од 143,85. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 134,31 на ниво од 136,56.

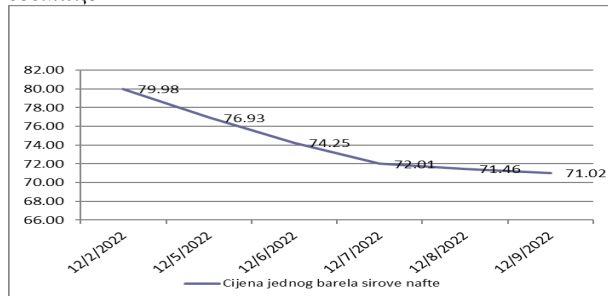


## НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 79,98 USD (75,92 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију пада. Почетком седмице, у понедјељак, цијена је смањена за скоро 4% у односу на претходни радни дан, под утицајем пада тржишта акција у САД, што је услиједило након што су подаци услужног сектора у САД повећали забринутост да би Фед могао наставити са агресивном рестриктивном монетарном политиком. Наредног дана цијена је наставила да се смањује углавном под утицајем апрецијације долара и економских неизвјесности који су имали значајнији ефекат него очекивани раст тражње за нафтом из Кине. Значајнији пад цијене забиљежен је у сриједу, чиме су избрисани ранији добици на овом енергенту који су забиљежени током 2022. године јер трговци траже сигурност због појачаног страха од рецесије. Залихе нафте у САД су у прошлој седмици смањене мање него што се очекивало, за 5,19 милиона барела, јер извозници нису поновили претходни учинак. До краја седмице цијена је наставила да се смањује под утицајем забринутости око економског успорења у САД, што је имало већи ефекат него информације о прекиду на нафтоводу Keystone, као и ублажавање мјера Ковид19 у Кини, који су требали да оживе тражњу за овим енергентом.

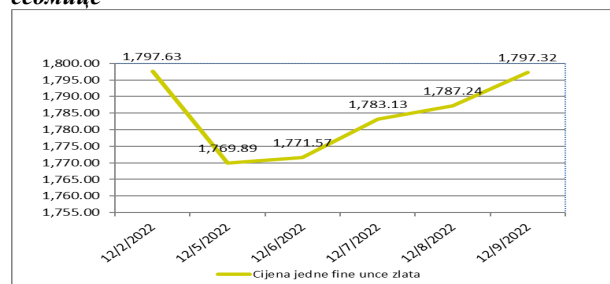
На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 71,02 USD (67,38 EUR), а у односу на претходну седмицу цијена је смањена за 11,20%.

**Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице**



На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.797,63 USD (EUR 1.706,34). Цијена злата је у понедјељак значајно смањена у односу на претходни радни дан, али је до краја седмице цијена имала тенденцију раста. У понедјељак је забиљежен оштар пад цијене под утицајем апрецијације долара која је дошла као резултат очекивања да би економски подаци за САД, ипак, могли подстакнути Фед да настави са убрзаним повећањем каматних стопа. Наредног дана цијена је биљежила благу промјену углавном због тога што су инвеститори чекали податке о произвођачким цијенама у САД који су објављени крајем прошле седмице, а који су могли дати назнаке даљег кретања референтне каматне стопе Феда. Током ове године злато углавном има лошије перформансе због рестриктивне политике Феда која је утицала на апрецијацију долара. Слабљење долара током прошле седмице као и пад приноса на државне обвезнице су утицали да цијена злата настави са постепеним растом јер су инвеститори трагали за сигурнијим инвестицијама под утицајем неизвјесности око будуће рецесије, али и јачања геополитичких тензија. Цијена злата је у петак забиљежила благи раст, упркос благом јачању долара и расту приноса на државне обвезнице САД, јер неки инвеститори очекују да ће Фед успорити темпо раста каматних стопа почетком наредне године. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.797,32 USD (EUR 1.705,24). Посматрано на седмичном нивоу цијена злата је смањена за 0,02%.

**Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице**



Припремили:  
Служба Front Office  
Одјељење за банкарство

**Одржавање од одговорности (Disclaimer)**

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на бази њих